

Rudersdal kulturarvsatlas

Kortlægning af værdifulde kulturmiljøer
Rudersdal Kommune og COWI. Juni 2009

Kulturmiljø

Gl. Holte Gade og Gl. Holtegård

Nummer

5

Landskabstype

Landbrugslandskabet

Tidsepoke

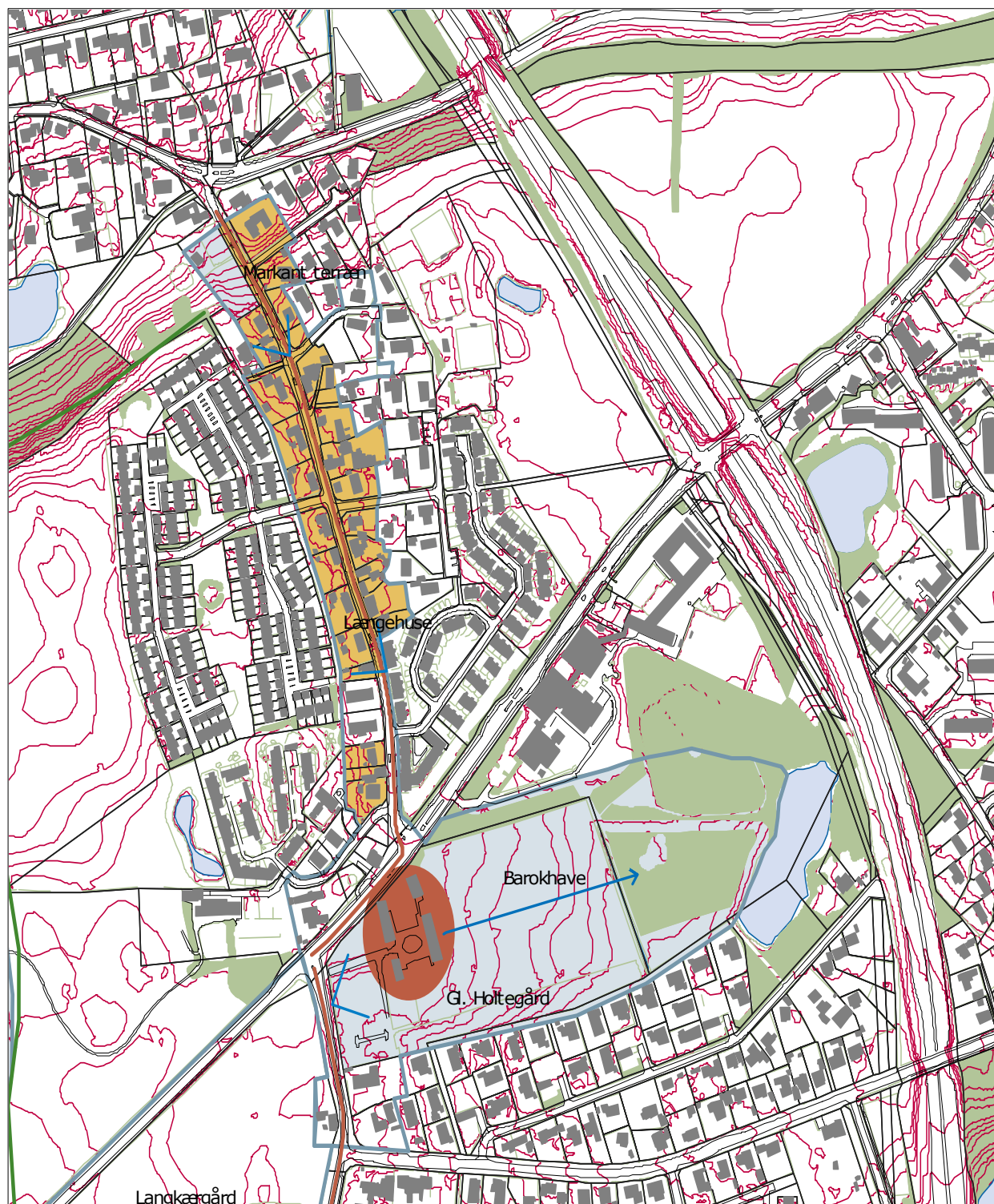
Middelalder samt perioden ca.
1500-1750

Tema

Landbrug og bebyggelse

Emne

Landsbyer

Kulturmiljøets hovedtræk og bærende bevaringsværdier.

Værdifuld udsigt	Bærende bevaringsværdier	Matrikler	Højdekurver
Træ	Værdifulde landskabstræk	Vej	Skov
Trærække, levende hegn o.l.	Værdifuld bebyggelsesflade	Bygninger	Vandløb, grøfter o.l.
Linjeformede værdifulde elementer	Skov - værdifuld	Hegn o.l.	Sø
Sigtelinjer	Dominerende bygninger		
Afgrænsning af kulturmiljøer	Bebyggelsesmønster		

Kulturmiljøets hovedtræk og bærende bevaringsværdier

For foden af det meget kuperede terræn mod nord ligger Gl. Holte og Gl. Holtegård. Kulturmiljøet udmærker sig ved at være en kombination af resterne af egnens mest organiserede husmandskoloni langs Gl. Holte Gade, som går tilbage til 1700-tallet, samt et landsted, Gl. Holtegård, der ligeledes kan henføres til 1700-tallet, og som i dag står som det centrale vartegn for lokalområdet.

Barokhaven, herunder akse fra hovedbygningen til søen ved Mariehøj Centret, og Gl. Holtegård udgør kulturmiljøets bærende kulturarvs-, arkitektur- og landskabsværdier. Væsentlig er også bebyggelsesstrukturen langs Gl. Holte Gade.

Samlet vurdering og udpegningskriterier mv.

National værdi

Regional værdi

Kommunal/lokal værdi

Unik

Repræsentativ

Egnsspecifik

Fungerende

Autentisk

Hist. kildeværdi

Identitetsværdi

Oplevelsesværdi

Fortællerværdi

Diversitet

Homogenitet

Sammenhæng med naturgrundlag

Afgrænsning

Mod nord afgrænses miljøet af det grønne område mod vest og af den sidste gård på hjørnet af Nordskrænten og Gl. Holte Gade. Mod øst og vest afgrænses af villakvarteret lige bag ved gårde og huse langs Gl. Holte Gade. Gl. Holtegård indgår inklusiv æbleplantagen ned til søen ved Mariehøj Centret. Mod syd afgrænses kulturmiljøet af Egebækvej, dvs. huset og den tidligere smedje på hver side af Attemosevej indgår.

Kontekst

Tilsvarende områder: Sandbjerg, Gøngehuse, Øverød, Gl. Holte Bygade, Trørød. Barokhaven ved Gl. Holtegård kan ses i sammenhæng med kommunens andre parker: Cathrinelystparken, den romantiske landskabshave omkring Næsseslottet, Enrum Park, Furesøparken, Hestkøbgårdsparken, Holte Havn Park, Lokeshøj, Nordvanggårdsparken, Præstegårdslunden og -haven og Struckmannparken.

Bevaringstilstand

God.

Naturgrundlagets hovedtræk

Billedtekst - Mod nord ses det kuperede terræn.

Gl. Holte tilhører naturgeografisk et småbakket og bølget **bundmorænelandskab**. Lige nord for den ældste bykerne begynder **Høje Sandbjerg-området**, som består af et **randmorænelandskab** karakteriseret ved et dramatisk og meget kuperet terræn.

Jordbunden under byen består af moræneler.

Landskabets hovedtræk

Arealanvendelse og landskabselementer

Rundt om selve byen er der stort set ingen landbrugs- eller landskabstræk bevaret fra perioden før 1900.

Ud over en række frodige haver med mange markante løvtræer, som afgrænses af klippede hække, er byen ikke kendetegnet ved nogen egentlig landskabskarakter.

Billedtekst - Haveanlægget set fra hovedbygningen.

Billedtekst - Aksen går fra hovedbygningen gennem parken og ender i søen ved Mariehøj Centret.

Billedtekst -Haveanlægget med klippede hække og stammehække er meget stilrent.

Oplevelsesrige delområder

Barokhaven, der hører til museet Gl. Holtegård, rummer kulturmiljøets væsentligste landskabelige oplevelsesværdier.

Parken, øst for Gl. Holtegårds hovedbygning, blev oprindelig anlagt i 1755-59 som en fransk inspireret barokhave. Haveanlægget, der er anlagt af Laurits de Thurah, fremstår i sin grundform stadig som en typisk barokhave - symmetrisk anlagt omkring midteraksen fra hovedbygningen. Her ses buegange, alléer og fra hovedbygningen udspringer en vifte af grusstier i rette linjer. Foran bygningen er der anlagt et parterreanlæg. Hele anlægget fremstår yderst velplejet.

Som et helt særligt karaktertræk skal fremhæves aksen fra hovedbygningen mod øst, der fortsætter gennem haveanlægget, ned gennem æbleplantagen bag haven og ned til søen bag Mariehøj Centret.

Thurah ønskede, at hans have skulle være en lysthave, og den rummede derfor alt, hvad tiden forventede: buegange, springvand, sydlandske træer i baljer, et batteri af ti kanoner samt 21 statuer.

I flere år lå haven hen med kun en stor græsplæne tilbage, men i 2001 begyndte man at genskabe

den gamle have, så anlægget følger de gamle tegninger, og det man ved om havens udseende ud fra udgravninger.

Mest markant er den magtfulde lindetræsallé, der omkranser parken, men også to ejendommelige fligede bøgetræer stammer fra bygmesteren Laurids de Thuras oprindelige franske have.

De besøgende kan på museets hjemmeside læse om retableringen af parkanlægget fra 2002 og frem til 2008, hvor anlægget blev afsluttet med opstilling af 17 statuer og det 1.000 m² broderiparterre i buksbom.

Billedtekst - Lindealleen stammer fra parken, der blev anlagt i 1755-57.

30-40 år er blevet fornyet til ren idyl – stadig med huskroppen liggende parallelt med Gl. Holte Gade.

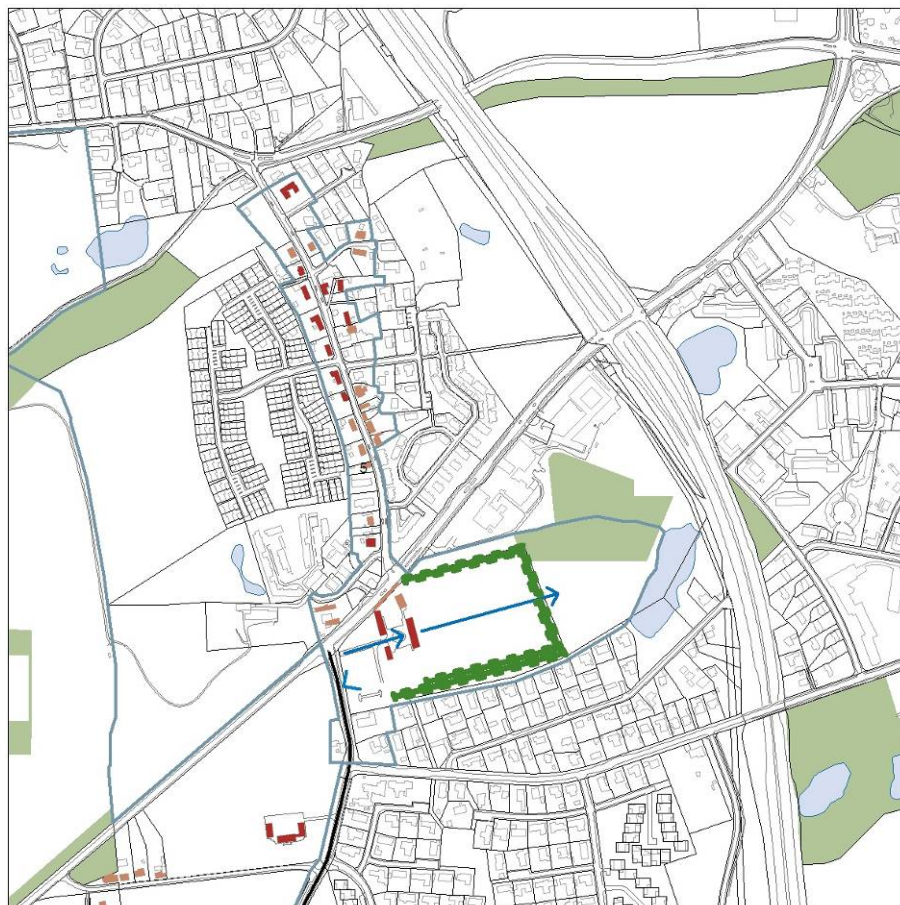
Den nuværende Gl. Holtegård afløste en skovri-
dergård samme sted og blev opført af general-
bygmesteren Laurids de Thurah som landsted i
1756. Frem til omkring 1906-07 var gårdens
nærmeste naboer landsbyens bøndergårde. I be-
gyndelsen af 1900-årene blev gårdene foran land-
stedet opkøbt og fjernet. Enkelte rester findes

dog: Langkærgård og Hans Larsensgård. Gl. Hol-
tegård blev i 1976 overtaget af kommunen og i
1979-1983 blev den sat i stand, således at den
siden har fungeret som udstillingsbygning, fra
1993 under Breda-Fonden. Fra 2001 er parken
anlagt som en barok have, inspireret af et par da-
tidige perspektivtegninger. I en sidelænge rum-
mes udstillingen om Vedbækfundene – et jæger-
stenalderfolks boplads for 7.000 år siden – som
levede omkring Maglemosen vest for Vedbæk.

*Billedtekst - De velbevarede
landsbyhuse ligger fint på
række langs gadens vestlige
side. Et karaktertræk, som byen
har bevaret gennem de sidste
godt 300 år.*

Arkitektoniske hovedtræk

*Billedtekst - Bevaringsværdige arkitektoniske sammenhænge. Den højgrøde farve angiver **Dominerende bygninger**. Den lyserøde angiver **Bebyggelsesmønstre**. De blå vinkler og pile angiver **Udsigt og Sigtelinjer**.*

Billedtekst - Gl. Holtegårds facade mod haven.

Hovedtræk

Gl. Holtegård er det centrale bygværk og vartegn i området. Den meget velproportionerede hovedbygning med to mindre sidepavilloner er fornem uden at være pompøs. Den er placeret bag to æl-

dre bygninger - den ene en af gårdens oprindelige driftsbygninger den anden en kongeligt privilegeret kro, der fortsat er i drift som "Spisestedet" - der fungerer som indramning af hovedbygningens centrale perspektiv.

Syd for Gl. Holtegård og mod nord langs Gl. Holte Gade findes flere af de gamle husmandssteder og landsbyhuse bevaret.

Billedtekst - Gl. Holtegårds facade mod vejen. Stramt komponeret, symmetrisk barokarkitektur.

Bebyggelsesmønstre

Bebyggelsesmønstrer langs den vestlige side af Gammel Holte Gade er særdeles markant, og opleves tydeligt den dag i dag. Længehusene ligger parallelt med vejen, og en lang række er bevaret i deres oprindelige form. Enkelte nyere eller endog helt nye huse er tilføjet, men under iagttagelse af det grundlæggende koncept: Længehuse placeret langs vejen, og med facaderne i næsten ens afstand fra vejen.

På østsiden er bebyggelsen mere kompleks, og husene generelt mere forbyggede. Her ligger husene nærmest skiftevis parallelt med vejen og gavlvendt. Enkelte af husene er placeret længere tilbage fra vejen. I den nordlige ende af gaden ligger en ejendom, som mest af alt har karakter af at være en bondegård, men som udgør en fin afrunding af vejforløbet.

Billedtekst - Den ene af de to længer, der rammer udsigten til hovedbygningen ind. Oprindeligt var det gårdens driftsbygning.

*Billedtekst - Historicistisk hus i
den sydlige ende af Gl. Holtevej.*

Sårbarhed og anbefalinger

Sårbarhed

Gl. Holtegård fremstår meget velholdt. Landsbyens bevaringstilstand er meget blandet, flere bygninger er stærkt ombyggede og renoverede, men bystrukturen er bevaret.

Bymiljøet er sårbart over for ombygninger af de ældste bygninger uden hensyn til bygningernes arkitektur og kulturhistorie, eller for nedrivninger af de ældste bygninger med efterfølgende opførelse af hustyper, som arkitektonisk fremstår "fremmede" for landsbyen.

Udpluk af planer og beskyttelse

- Det åbne græsklædte område i det øverste nordvestlige hjørne af kulturmiljøet er omfattet af en fredning efter bestemmelserne i naturbeskyttelsesloven.

- Gl. Holtegård er fredet efter bestemmelserne i bygningsfredningsloven.

Billedtekst -Broderiparterre i buksbom foran hovedbygningen.

Anbefalinger

For at fastholde Gl. Holtegård som det centrale vartegn i lokalområdet, bør landstedet sikres en fortsat høj vedligeholdelse af bygninger. Den høje pleje af barokhaveanlægget bør ligeledes sikres.

Det anbefales at bevare det kuperede åbne grønne område vest for hovedgaden i den nordligste del af landsbykernen for at fastholde landsbykarakteren, og overgangen til randmorænelandskabet mod nord.

Der bør udarbejdes en lokalplan for den resterende del af landsbyen med bevaringsbestemmelser. Lokalplanen bør sikre, at landsbyens helhed bevares, at der ikke foretages yderligere udstykninger, der påvirker de resterende strukturer med rødder tilbage i 1700-tallet i landsbyen, og at den grønne karakter fastholdes.

De tilbageværende bevaringsværdige bygninger bør sikres, så de vedligeholdes og istandsættes med teknikker og materialer, der understøtter de enkelte bygningers bevaringsværdier. Der bør

derfor udarbejdes en vejledning for vedligeholdelse af husene og af haverne.